

FINANSINSPEKTIONEN

Myndighetens roll kring innovationer

1 DECEMBER 2017

INNEHÅLL

FÖRORD	3
SAMMANFATTNING	4
BAKGRUND	5
Uppdraget	5
Fintech	5
FI och finansiell tillsyn	6
Disposition	7
KARTLÄGGNING	8
Beskrivning av den svenska fintech-scenen	8
Betaltjänster	9
Marknad och infrastruktur	10
Lån och finansiering	11
Rådgivningstjänster	11
Virtuella valutor	12
Försäkringar	12
Regtech	13
FRÅGOR OCH BEHOV	14
Om undersökningen	14
FI:s roll	14
Information och stöd	14
Tillståndsprocessen	15
Molntjänster och teknik	16
FI:S ÅTGÄRDER	18
Insatser för ökad information och vägledning	19
ÖVERVÄGANDE AV YTTERLIGARE ÅTGÄRDER	22
Regulatorisk sandlåda	22
Frågan om en svensk regulatorisk sandlåda	23
BILAGA - ÖPPNA SAMTAL, METODBESKRIVNING	26
Uppgiften	26
Lösningen	26
Praktiskt genomförande	27
Bedömning av metoden	27
Deltagarförteckning	28
BILAGA - REGULATORISKA SANDLÅDOR	29
Storbritannien	29
Nederländerna	30

Förord

Nya produkter, nya tekniska lösningar och nya aktörer är i grunden någonting positivt, på finansmarknaden liksom på andra marknader. Det driver fram ökad konkurrens och högre effektivitet, och gör att produkterna kan bli både billigare och bättre svara mot kundernas behov.

FI har inte något uttryckligt uppdrag att främja vare sig teknisk utveckling eller konkurrens på det finansiella området. Men finansiell reglering med målet att verka för väl fungerande finansiella marknader och högt konsumentskydd ska heller inte vara ett hinder för detta. En marknad med låg innovationsförmåga och bristande konkurrens kan varken kallas väl fungerande eller vara i konsumentens intresse. Å andra sidan får innovation inte ske till priset av försvagad finansiell stabilitet eller ett försämrat konsumentskydd. Därför är det viktigt att FI nära följer utvecklingen med digitaliseringen av den finansiella marknaden.

Denna rapport är resultatet av det uppdrag FI fick av regeringen i mars i år. I rapporten ges en beskrivning av några fenomen på den svenska fintech-scenen, och de utmaningar som branschen upplever. För att möta branschens behov och samtidigt åstadkomma ett bättre konsumentskydd vidtar FI ett antal åtgärder. Detta beskrivs i denna rapport.

Stockholm den 1 december 2017

Erik Thedéen
Generaldirektör

Sammanfattning

Finansinspektionen (FI) har på regeringens uppdrag kartlagt nya innovationer på finansmarknaden, och de frågeställningar och behov som aktörerna har i förhållande till myndighetens kärnprocesser: tillsyn, tillstånd och regelgivning.

FI:s uppdrag är att värna stabiliteten på finansmarknaden och ett gott konsumentskydd. I det ligger att FI:s verksamhet inte ska utgöra ett hinder för innovation. FI har dock inget uttalat mål att bidra till innovation.

Innovationsverksamhet drivs antingen av de finansiella aktörerna själva eller av icke-finansiella bolag, och ofta av innovationsföretag, så kallade start-ups. En beskrivning av de aktörer som arbetar med dessa frågor handlar mer om att kategorisera innovationer än att försöka kategorisera bolag. Innovationskraften hos dessa bolag är stark, men de upplever ett stort behov av information om regler, processer och principer för att kunna förverkliga sina innovationer.

För att möta detta behov kommer FI att inrätta ett innovationscenter som ska arbeta med information och dialog med bolag som bedriver innovationsverksamhet. Syftet är att ge företagen en kontaktpunkt så att de enklare och snabbare kan få sådan information som de behöver för att komma vidare.

Innovationscentret ska utgöra den naturliga första kontaktpunkten hos FI för bolag som är osäkra på regler, processer och principer på finansmarknaden i samband med innovationer. Centret ska också arrangera seminarier, informationstillfällen och FI:s deltagande i externa arrangemang kring innovation på finansmarknaden.

Åtgärden kommer ge FI bättre förutsättningar att följa utvecklingen på den finansiella marknaden i och med att myndigheten blir en naturlig diskussionspart när regelverk och FI:s processer upplevs som otydliga i ljuset av en innovation. Det bidrar till en bättre tillsynsverksamhet och ett ytterligare stärkt konsumentskydd.

Den befintliga regleringen och FI:s riskbaserade tillsynsmetod innebär redan i dag goda möjligheter att testa nya innovativa tjänster och produkter på marknaden. Tillsammans med ett innovationscenter uppnås de huvudsakliga funktioner – framförallt en nära och tydlig dialog mellan företag och myndighet – som en regulatorisk sandlåda kan ge. Samtidigt undviks olika begränsningar, som ett selektivt urval som kan uppfattas gynna vissa aktörer på bekostnad av andra och intressekonflikter när myndigheten kan uppfattas stå bakom eller ta ansvar för vissa innovationer.

FI avser också att anpassa informationen på FI:s webbplats så att bolagen på ett enklare sätt kan hitta sådan information som de efterfrågar. Vissa andra önskemål från bolagen kommer FI arbeta vidare med, det gäller till exempel en mer transparent tillståndsprocess. FI avser också att återkomma med vägledning om användning av molntjänster.

Genom de här åtgärderna bedömer FI att de hinder som bolagen upplever undanröjs på både kort och lång sikt.

Bakgrund

Finansiella tjänster och produkter erbjuds numera på andra sätt, i andra former och av andra aktörer än tidigare. Som en följd av detta håller förutsättningarna för konkurrensen på finansmarknaden på att förändras. I mars 2017 fick Finansinspektionen (FI) i uppdrag av regeringen att utreda hur myndigheten kan möta de behov som kan uppkomma när finansiella företag vill erbjuda nya innovativa finansiella tjänster.

UPPDRAGET

Uppdraget består av fyra delar som ska presenteras i en rapport till regeringen senast den 1 december 2017.

1. De aktörer som erbjuder nya innovativa finansiella tjänster på den svenska finansmarknaden ska beskrivas, uppdelat på de områden de verkar.
2. En redogörelse ska lämnas över de frågor och behov som dessa företag har med beaktande av myndighetens kärnprocesser - tillsyn, tillstånd och regelgivning. FI ska även redovisa vilka insatser myndigheten har vidtagit avseende detta.
3. FI ska lämna en redogörelse för vilka åtgärder som myndigheten kan vidta för att möta de behov som aktörerna har i samband med att de erbjuder nya tjänster och produkter för företag och konsumenter på finansmarknaden i Sverige. Utländska myndigheters initiativ ska beaktas och lämpligheten av liknande åtgärder i Sverige ska bedömas. En tidplan ska lämnas för det fortsatta arbetet.
4. FI ska identifiera eventuella behov av reglering för aktörer som erbjuder innovativa tjänster till nytta för företag och konsumenter på finansmarknaden i Sverige

FINTECH

Innovation, möjliggjord genom digitalisering, tillhandahållen på de finansiella marknaderna kallas ofta för fintech. Ordet fintech används för att beskriva en företeelse eller vissa aktörer, men det finns ingen vedertagen definition av ordet. "Fintech" är en sammansättning av "financial" och "technology" där det senare leDET beskriver att det handlar om teknik.

Det finns fler likande sammansättningar som beskriver delområden inom de finansiella marknaderna där innovationer genom digitalisering erbjuds. "Insuretech" avser till exempel tjänster och produkter på försäkringsområdet och "regtech" avser regelverk översatta i digitala former för till exempel kontroll- och rapporteringsbehov hos finansiella företag.

FI OCH FINANSIELL TILLSYN

Statens viktigaste verktyg för att påverka de finansiella företagen och det finansiella systemet utgörs av finansiell reglering och tillsyn.

Regeringen har i sin instruktion uttryckt FI:s ansvar på följande sätt:

”Myndigheten ska arbeta för att det finansiella systemet

- är stabilt och präglas av högt förtroende med väl fungerande marknader som tillgodoser hushållens och företagens behov av finansiella tjänster, och
- ger ett högt skydd för konsumenter.”

FI har även sedan några år tillbaka också getts uppgiften att motverka obalanser på kreditmarknaden som kan påverka såväl finansiell stabilitet som konsumentskyddet negativt, och framför allt skapa makroekonomiska problem.

FI ska också se till att de regelverk och rutiner som myndigheten disponerar över är kostnadseffektiva och enkla för medborgare och företag att förstå och följa.

Varför har FI då fått detta uppdrag? När det gäller stabilitet handlar det om att ett effektivt och stabilt finansiellt system är en förutsättning för att samhällsekonomin ska fungera och växa. Ett finansiellt system som fungerar dåligt eller i värsta fall hamnar i kris innebär omfattande samhällsekonomiska och sociala kostnader. Eftersom de enskilda företagen varken har tillräckliga motiv eller möjligheter att själva hantera dessa risker fullt ut måste staten ta ett ansvar. Det är den ena grunden för FI:s uppdrag.

Den andra huvuddelen av uppdraget, konsumentskyddet, har sin grund i att många av de finansiella tjänster som erbjuds på finansmarknaden – betaltjänster, sparprodukter, lån och försäkringslösningar – ofta är komplicerade och svårbedömda för konsumenten. Målsättningarna om att finanssektorn ska vara ”väl fungerande” och präglas av ”högt förtroende”, kan både ses som en övergripande förutsättning och som ett uttryck för stabilitet och gott konsumentskydd.

För att utföra uppdraget är det nödvändigt för FI att beakta och bedöma hur innovativa tjänster, produkter och affärsupplägg påverkar de skyddsintressen som FI har att bevaka. Detta gäller såväl vid tillståndsgivning och tillsyn, som vid regelgivning. Det kan handla om bedömning av om en innovativ tjänst omfattas av finansiell reglering. Ett exempel är FI:s bedömning av plattformar för gräsrotsfinansiering (crowdfunding). Genom ett vakande öga på finansmarknaden försöker FI så tidigt som möjligt identifiera risker, problem och eventuella brott mot regler.

FI har däremot inget uttalat mål att främja teknisk utveckling eller innovation på det finansiella området. Med fog kan det dock hävdas att en situation där det till följd av dåligt utformad reglering eller av andra skäl, inte sker någon (eller alltför långsam) utveckling av finansiella produkter, produktion eller distribution, så uppfylls knappast målet om att de finansiella marknaderna ska vara ”väl fungerande”, eller ”tillgodose hushållens och företagens behov av finansiella tjänster”.

FI:s utgångspunkt är därför att finansiell reglering och tillsyn inte ska utgöra ett hinder för utveckling och innovation på det finansiella området, förutsatt att de grundläggande målen om stabilitet och gott konsumentskydd inte åsidosätts.

DISPOSITION

Rapporten följer i huvudsak den disposition som finns i regeringsuppdraget, och inleds med en kartläggning av marknaden. Därefter följer i tur och ordning ett avsnitt om bolagens frågor och behov, ett om FI:s åtgärder samt slutligen ett avsnitt med övervägande om ytterligare åtgärder. En beskrivning av den metod som FI använt för att fånga upp bolagens upplevelser och behov har placerats i en bilaga. Där finns också en förteckning över de bolag som deltog vid de totalt fyra öppna möten som FI anordnade tillsammans med Vinnova. I en annan bilaga beskrivs kort de regulatoriska sandlådorna i Storbritannien och Nederländerna.

Denna rapport belyser inte risker med olika nya innovativa tjänster, produkter och affärsmodeller.

Kartläggning

Den finansiella marknaden i Sverige är under förändring. Traditionella aktörer utmanas av nya, som genom tekniska innovationer tar marknadsandelar och pressar lönsamheten hos sedan länge etablerade företag. Svaret från de traditionella aktörerna är att investera än mer i teknisk innovation. Innovationsverksamheten drivs antingen av de finansiella aktörerna själva eller av icke-finansiella bolag, och ofta av så kallade start-ups. Marknaden beskrivs därför bäst genom att kategorisera innovationer än att försöka kategorisera typer av bolag.

BESKRIVNING AV DEN SVENSKA FINTECH-SCENEN

Fintech i Sverige har kommit att handla om en allmän våg av innovation och utveckling av finansmarknaden snarare än enskilda bolag. Det är många aktörer som förhåller sig eller vill förhålla sig till begreppet fintech. Därför är fintech, enligt FI, mer en trend inom finansbranschen i stort och inte enbart ett antal nya aktörer. Många av de nya tjänsterna som i dag utmanar etablerade aktörer med alternativa erbjudanden och affärsmodeller kommer att vara morgondagens normalbeteende på marknaden.

Under det senaste decenniet har Sverige haft en kraftig tillväxt av bolag som skapar nya innovativa finansiella tjänster. Två viktiga faktorer till att just Sverige har haft denna tillväxt bedömer FI vara ett stabilt välfärdssystem och en välfungerade offentlig sektor. Svenska konsumenter har också i hög utsträckning åtkomst till internet (93 procent - 2016) och användningen av smarta telefoner är utbredd (81 procent - 2016).¹

Till det kan också noteras att Sverige, och Stockholm i synnerlighet, har ett stort antal systemutvecklare. 2014 var ”programmerare/systemutvecklare” det vanligaste yrket i Stockholms kommun.²

Användningen av digital identifiering har ökat kraftigt. Den mest använda e-legitimationen är Bank-id som enligt Finansiell ID-Teknik BID AB har 7,5 miljoner av 9,0 miljoner potentiella användare.³ Andra utfärdare av e-legitimationer är Skatteverket och Telia.

De flesta stora etablerade aktörerna på finansmarknaden genomför olika initiativ som riktar in sig på att hitta och etablera, stödja och lyfta fram nya innovativa tjänster som kompletterar deras befintliga tjänsteutbud på olika sätt. De icke-finansiella aktörer som arbetar med innovation för den finansiella marknaden är allt från enmansföretag till stora internationella organisationer. Denna variation skapar en efterfrågan på olika stödformer i allt från diskussionsforum till mötes-

¹ Svenskarna och internet 2016, Undersökning om svenskarnas internetvanor, IIS (Internetstiftelsen i Sverige), 2016.

² Programmerare – Vanligaste yrket i Stockholmsregionen, Stockholms Handelskammares Analys 2014:3

³ <https://www.bankid.com/assets/bankid/stats/2017/statistik-2017-10.pdf>

platser för olika intressen. Den största enskilda etableringen i Sverige är Stockholm Fintech Hub som är en kontaktplats för entreprenörer, etablerade aktörer och investerare. I januari 2017 bildades Swedish Financial Technology Association (SweFinTech) som enligt sin webbplats är en oberoende och icke-vinstdrivande organisation för företag och privatpersoner som arbetar inom området för den svenska finansiella teknikindustrin.⁴ Föreningen initierar möten och samarbeten mellan myndigheter, politiker och affärsorganisationer.

I media beskrivs ofta fintechbolag som olika former av yngre eller nystartade bolag som utmanar etablerade aktörer inom finansbranschen. Antalet etableringar av nya aktörer i Sverige under de senaste tio åren tyder på att det råder goda förutsättningar för att etablera verksamheter inom finansbranschen. En liten men bidragande orsak är den riskbaserade tillsyn som FI driver. Den innebär att myndighetens resurser riktas mot de delar av marknaden där riskerna bedöms vara som störst, vilket ger utrymme för att etablera nya verksamheter utan större involvering från myndigheten.

Synen på teknik har förändrats över tiden och tekniska lösningar betraktas i dag bland flera aktörer som själva drivkraften i affärsverksamheten, till skillnad mot den mer traditionella synen på tekniska lösningar som systemstöd. Detta har även ändrat perspektivet på teknik från att vara en kostnad i verksamheten till en möjliggörare av nya affärsidéer.

Av de över 200 bolag som finns registrerade hos Stockholm Fintech Hub och som enligt deras egen definition associeras med begreppet fintech, är de flesta små och relativt unga bolag som genererar ett underskott i sin verksamhet. Bland de mer etablerade aktörerna kommer lönsamheten från klassiska finansiella tjänster som utlåning, betalningar, förmedling eller rådgivning. Många av fintech-tjänsterna är i grunden en utveckling av redan befintliga finansiella tjänster. Det nya är sättet som tjänsterna erbjuds kunderna, med kundupplevelsen i fokus vid utformningen av tjänsterna.

Många etablerade aktörer på finansmarknaden har under årtionden gjort stora investeringar i teknik som har gett stordriftsfördelar. I ljuset av tekniska innovationer kan nu dessa investeringar upplevas som ett hinder som minskar rörligheten för att möta nya utmanare. Vi ser just nu en finansmarknad i omdaning. Traditionella affärsmodeller utmanas och lönsamheten i dessa pressas.

BETALTJÄNSTER

Inom fintech-scenen beskrivs betaltjänster ofta som det största området för innovation. De innovativa tjänsterna syftar ofta till att förenkla användarupplevelsen, ibland så långt att betalningen blir helt underordnad i handelsögonblicket. Det kan gälla såväl vid e-handel som vid fysisk handel.

Ett exempel på när en klassisk finansiell tjänst erbjuds på ett innovativt sätt är när Klarna erbjuder kunden möjligheten att betala för köp av varor vid e-handel med kredit. Att erbjuda kredit (finansiering) i

⁴ <http://www.swefintech.se/>

samband med handel är i grunden inget nytt. Det nya och innovativa är hur enkelt finansieringen erbjuds i samband med betalningsögonblicket i e-butiken. Motsvarande tjänster erbjuds även av andra aktörer, som till exempel Qliro. Tjänster som innebär en kredit vid handelsögonblicket är populära hos konsumenter bland annat för att osäkerheten vid distanshandel minskar om konsumenten inte behöver betala i förväg utan kan vänta tills varan har tagits emot. I FI:s tillsynsverksamhet observerar vi också att köpmönstret mellan nätbase-rad distanshandel och fysisk handel suddas ut och betalningar blir allt mer kanalberoende.

Ett annat exempel är iZettle som erbjuder näringsidkare att låta kunder betala med kort i handelstransaktionen. Även här handlar det om en väl etablerad typ av finansiell tjänst, men där prissättningen av tjänsten som erbjuds och paketeringen utgör innovationen i jämförelse mot många andra traditionella bolag som erbjuder kortbetalningar. Korttransaktionen förmedlas via mobiltelenätet med hjälp av särskild kortläsare och en app.

Så kallad NFC-teknik (near field communication)⁵ och rutkoder (QR-koder, Quick Response-koder)⁶, syftar till att förenkla kundupplevelsen. Flera kortutgivare har börjat applicera NFC-teknik på konto- och kreditkort. Tekniken innebär att kortet läses av på distans utan att behöva dras genom en kortläsare, vilket bland annat medför mindre slitage på kortläsare och kort. Kort- och NFC-tekniken börjar nu flytta in i våra smarta telefoner, som utgör plattformar för innehållsleverantörer. Vi behöver inte längre ha med oss plastkorten för att kunna betala, men vi blir beroende av fungerade smarta telefoner och telefon/internetinfrastruktur.

Bland de mer uppmärksammade fintech-tjänsterna som finns i Sverige är aggregeringstjänster, som hämtar uppgifter från bland annat konsumenters bankrelationer, och som sedan presenterar den i olika analyser eller i form av sammanställningar. Konsumenter är i högre utsträckning än tidigare kunder hos flera banker eller kreditinstitut. Med ett ökat antal leverantörer av finansiella tjänster följer en mer fragmenterad ekonomisk överblick för konsumenten. Detta överbrygger aggregatorer och ger konsumenten en samlad användarupplevelse, i stället för flera. Konsumentens upplevelse av finansiella tjänster som till exempel betalkonton görs oberoende av antalet underliggande finansiella företag. Verksamheter med aggregeringstjänster som bygger på betalkontoinformation kommer att underlättas genom det andra betaltjänstdirektivet.⁷ FI ser även tecken på att bolag som tillhandahåller aggregeringstjänster aktivt erbjuder förmedling av andra tjänster, till exempel kring betalningar och överföringar samt sparande eller lån/krediter. Det tydligaste exemplet på en sådan aggregator är Tink.

MARKNAD OCH INFRASTRUKTUR

Inom finansiell infrastruktur pågår många projekt som redan har, eller kan få, potential att erbjuda konsumenter effektiva och snabbare betalnings- och överföringstjänster. Största exemplet i Sverige är

⁵ Överföringsmetod för kontaktlöst utbyte av data över korta sträckor.

⁶ En tvådimensionell kod för optisk avläsning.

⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2015/2366/EU.

Swish som möjliggör överföringar mellan två parter i realtid där BIR-plattformen från Bankgirot är den nuvarande underliggande plattformen. På europeisk nivå kan även ECB:s projekt TARGET Instant Payment Settlement (TIPS) nämnas.

Sverige är ett av de länder där användandet av kontanter minskar kraftigt.⁸ I ett allt mer kontantlöst samhälle blir konsumenterna mer beroende av åtkomst till sina tillgångar hos finansiella företag. Effektiva digitala betalningsmetoder blir en förutsättning för en välfungerande vardag. De flesta betalningsmetoderna är förknippade med att konsumenten får intäkter och har tillgångar hos bankerna. Dessa intäkter och tillgångar används vid direkt betalning, eller genom indirekt betalning om man använder krediter. Riksbankens driver ett projekt för att undersöka möjligheten att ge ut ett elektroniskt betalmedel, ”e-kronor”, som ett komplement till kontanter.

Inom börs- och clearingverksamhet, både i Sverige och utomlands, pågår utvecklingsprojekt som syftar till att minska transaktionstiden eller effektivisera processerna. Det kan handla om allt från att korta avvecklingstiden, till mer radikala experiment med användning av blockkedjor som bärare av tillgångar.

LÅN OCH FINANSIERING

Under de senaste åren har ett antal gräsrotsfinansieringstjänster etablerats i Sverige. Tjänsterna utgör mötesplatser för investerare/kreditgivare och entreprenörer/låntagare. Utbytet av kapital görs genom ett ägande i bolaget (aktier) eller igenom ett skuldebrev (lån). Exempel på bolag i Sverige är Toborrow, Tessin, Sparlån, Savelend, Pepins och Funded by me.⁹

Även etablerade finansiella aktörer överväger möjligheten att skapa tjänster för gräsrotsfinansiering. En fördel för dem är att en sådan tjänst inte belastar företagets balansräkning. Den finansiella aktören blir enbart en plattform där kreditgivare och kredittagare kan mötas. Leverantören tillhandahåller en ren administrativ tjänst, som blir inkomstbringande för verksamheten. I skrivande stund pågår det en statlig utredning om gräsrotsfinansiering som FI medverkar i.¹⁰

RÅDGIVNINGSTJÄNSTER

Även rådgivningstjänster automatiseras allt mer. Automatiseringen kan bidra till att konsumenterna även vid mindre transaktioner får tillgång till sådana tjänster, som annars kan bli ganska kostsamma i förhållande till nyttan. En automatisering skapar möjligheter att kunna erbjuda oberoende rådgivning, även om automatiseringen inte är enda pusselbiten för att åstadkomma det. På senare tid har FI noterat att flera nya aktörer erbjuder automatiserade rådgivningstjänster som marknadsförs som oberoende.

Rådgivningstjänster kan avse annat än rådgivning om finansiella instrument. Digitala tjänster med lånejämförelse och lånerådgivning har

⁸ <http://www.riksbank.se/sv/Statistik/Betalningsstatistik/>

⁹ Se även Finansinspektionen, Gräsrotsfinansiering i Sverige – en kartläggning, 15 december 2015, dnr 15-17414

¹⁰ Kommittédirektiv, Gräsrotsfinansiering, Dir. 2016:70

blivit mer populära bland konsumenter. Det kan handla om till exempel bolån eller privatlån. Olika former av automatiserad rådgivning, baserad på uppgifter om konsumenten och dennes önskemål, börjar också dyka upp.

VIRTUELLA VALUTOR

Det förekommer i dag kryptovalutor i handelssammanhang i Sverige, till exempel bitcoin, även om dessa ännu inte kan anses vara ett allmänt använt betalningsmedel. Så kallad *mining* (eng för gruvdrift) efter bitcoins och handelsplatser för kryptovalutor är dock etablerade aktiviteter inom fintechscenen i Sverige.

Internationellt har ICO (initial coin offering) vuxit fram under de senaste åren som ett alternativt sätt för verksamheter att hämta in kapital. ICO:s ses som en investeringsprodukt. Väldigt förenklat kan det sammanfattas med att verksamheten säljer en i avtal definierad rättighet (Token) till investerare. Denna rättighet kan sedan säljas till en annan investerare och rättigheten kan även i framtiden realiseras av bolaget enligt avtalet. I internationella sammanhang diskuteras denna fråga frekvent och i några länder har tillsynsmyndigheterna publicerat information om ICO. Den 7 november 2017 publicerade även FI en varning för riskerna med ICO som investeringsprodukt.¹¹ Än så länge är det, så vitt FI känner till, inget svenskt bolag som hämtar in kapital genom ICO:s.

FÖRSÄKRINGAR

I Sverige har vi än så länge inte sett lika många insuretech-initiativ (teknikbaserade initiativ inom försäkringsområdet) som på andra marknader. I till exempel USA kan man inom hälsoområdet se en växande trend där sjukförsäkringar baseras på appar som mäter en kunds hälsa i realtid. Däremot ligger Sverige relativt högt i antalet fintech-initiativ som varje år erbjuds riskkapital. Det kan innebära att det bara är en tidsfråga innan flera försäkringstjänster erbjuds digitalt eller är baserade på teknologiska innovationer.

Tjänster som avser att skapa en överblick över en kunds försäkringar har börjat erbjudas i Sverige. Men det finns motstånd inom försäkringsbranschen att tillhandahålla den transparens som krävs för att tjänsterna ska lyckas.

Konkurrensen på marknaden för skadeförsäkring hämmas av att ingångströsklarna är höga. Motivationen för att lansera nya tjänster saknas eftersom lönsamheten redan är god och utvecklingskostnaderna för ny teknik blir höga. Däremot ser FI att flera bolag tagit initiativ till enklare försäkringar som bygger på användning av telematik, där sensorer som kan läsas av i realtid avgör försäkringens kostnad på basis av till exempel körbeteende. Detta kan ske genom dedikerad utrustning i form av en dosa i bilen eller via appar i mobiltelefonen. Sedan några år tillbaka finns prisjämförelsesidor på internet där kunder även kan få en offert på en skadeförsäkring. Detta bör, över tid, kunna leda till bättre konkurrens inom skadeförsäkringsområdet.

¹¹ <http://www.fi.se/sv/publicerat/nyheter/2017/varning-for-risker-med-initial-coin-offerings/>

Inom livförsäkringsområdet finns flera företag som tagit fram robotrådgivare som ska kunna hantera enklare förfrågningar från kunder. Inom samma område finns även en svensk aktör som främst riktar sig till kunder i utvecklingsländer och där försäkringen betalas med kontantkortet i mobiltelefoner.

REGTECH

Regtech (Regulatory Technology) är ett område som på senare tid har växt kraftigt. Regtech kan ses som en del inom fintech där man med teknik försöker lösa eller förenkla åtgärder för efterlevnad av regelverket. Det kan till exempel beröra skyldigheten att granska betalningstransaktioner för att motverka penningtvätt, inrapportering till myndigheter eller åtgärder för hantering av företagens egna risker.

Tekniska lösningar kan göra vissa moment för regelefterlevnad enklare och effektivare genom att standardiserade produkter och tjänster kan användas. Tekniska stöd för styrning- och kontrollmekanismer kan underlätta för bolag att öka kunskap om hur regelefterlevnaden är. Därmed skapas förutsättningar för en effektivare styrning och kontroll över verksamheten.

Även tillgångskontroll och intern respektive extern identitetshantering och kontroll är ett växande område för regtech. Detta gäller framförallt de delar som rör processer för kundkännedom, men också andra former för intern identitetskontroll och spårbarhet i tekniska system.

För bolag med internationell verksamhet kan regtechlösningar underlätta genom att överbrygga lokala förutsättningar, beteenden och lagar.

Även säkerhetslösningar för lagring av information, styrning och kontroll av åtkomst till och behandling av information, liksom innovativa sätt för att upptäcka avvikelser i informationen omfattas av regtechbegreppet.

Av särskilt intresse för FI är teknik som underlättar för tillsyn av finansmarknaden. Det kan handla om teknik som gör det möjligt för myndigheten att kontrollera transaktioner eller aktiviteter på ett effektivt sätt.

Frågor och behov

I samarbete med Vinnova frågade FI ett antal bolag om vilka utmaningar de upplever i samband med innovationsverksamhet. Under arbetet framgick det tydligt att aktörerna har olika upplevelser och behov. Ofta handlar det om frågor om hur regler bör tolkas i förhållande till en innovation eller om hur processen ser ut för att kunna lansera en innovation på marknaden.

OM UNDERSÖKNINGEN

Under juni 2017 anordnade FI tillsammans med Vinnova ett antal öppna möten med bolag i finansbranschen. Syftet var att sålla ut de utmaningar som bolagen upplever stoppar eller bromsar deras förmåga att göra innovation, med bäring på FI:s verksamhet eller det finansiella regelverket.¹²

Mötena hölls vid fyra tillfällen under juni månad, i Vinnovas lokaler. Totalt medverkade 84 bolag. Deltagarna kom från såväl små nystartade bolag som etablerade aktörer inom alla delar av finansbranschen. Ett krav för medverkan var att en aktör (oavsett storlek) endast fick närvara vid ett tillfälle och med endast en representant.

Mer om metoden finns i bilagan Öppna samtal, metodbeskrivning. Där finns också en förteckning över deltagarna.

De utmaningar som framkom vid mötena kunde kategoriseras i fyra huvudkategorier: ”FI:s roll”, ”Information och stöd”, ”Tillståndsprocessen” och ”Moln och teknik”

FI:S ROLL

Bolagen uppger att de upplever oklarheter kring FI:s roll och hur myndigheten fungerar. Detta leder i sin tur till missförstånd och feluppfattningar. Bolagen har uppfattningen att FI är reaktiv och säger att detta förstärks av att externa konsulter ger rådet att bolagen inte själva bör kontakta FI utan förlita sig på den expertis som företräder bolaget.

INFORMATION OCH STÖD

Bolag som har tillstånd eller överväger att ansöka om tillstånd lyfter fram att de gärna skulle se en större tydlighet kring de olika typer av tillstånd som finns och hur bolagen ska gå tillväga för att ansöka om dessa. Flera bolag som överväger att starta en tillståndspliktig verksamhet uppgav att det är svårt att förstå vad som förväntas av dem. Bolagen uppgav också att det finns tendenser att försöka undvika kontakt med FI. Detta upplevs snedvridda konkurrensen på marknaden. Flera etablerade aktörer uttryckte oro för att skapa nya tjänster då de

¹² Information och inbjudan till dessa möten publicerades först på FI:s hemsida, www.fi.se, med spridning i sociala medier. FI hade också möten med Svenska Bankföreningen, Svensk Försäkring, Svenska Fondhandlareföreningen, Svenska försäkringsförmedlars förening, Finansbolagens Förening, Swedish Financial Technology Association och Swedish Private Equity & Venture Capital Association för att informera om de öppna mötena och samtidigt uppmana föreningarna att sprida informationen vidare till sina medlemmar.

kände sig osäkra på hur FI skulle göra bedömningen av tjänsten utifrån gällande regelverk.

De behov av information och stöd som bolagen lyfter fram handlar om allt från tillgång till publik information på FI:s webbplats till stödjande insatser i form av en så kallad regulatorisk sandlåda. Regulatorisk sandlåda innebär i korthet att ett bolag, efter ett godkännande, genomför test av en innovation på marknaden under övervakning av tillsynsmyndigheten.

De aktörer som lyfte fram fördelar med en svensk regulatorisk sandlåda var etablerade större finansiella aktörer och riskkapitalbolag. De bedömde att möjligheten att prova innovationer i en sandlåda skulle minska tröskelnivån för företagen att ta fram nya tjänster och produkter. För investerare skulle ett godkännande för en test i sandlåda vara en kontrollpunkt för att våga tillskjuta kapital innan full lansering. Mer om sandlådor finns under kapitlet Övervägande av ytterligare åtgärder.

TILLSTÅNDSPROCESSEN

Bolagens upplevelser kan fördelas på två tidskedan vid en tillståndsansökan: ”inför ansökan” och ”under handläggningen av ansökan”. I mångt och mycket återspeglar upplevelserna samma grundfrågor som återgetts ovan under rubriken Information och stöd.

Inför ansökan

Bolagen upplever svårigheter att förstå vilka regler som gäller för en verksamhet eller tjänst, och vilken typ av tillstånd som krävs. Avsaknad av mallar för olika typer av tillståndsansökningar upplevs som en utmaning. Bolagen uppger att det är svårt att bedöma hur en ansökan om tillstånd ska se ut för att kunna bli godkänd, samt vilken utformning och vilket innehåll FI önskar i en ansökan.

Denna osäkerhet och att bolagen säger sig inte kunna tala med FI om dessa frågor, uppges vara en anledning till att bolagen använder sig av konsulter (till exempel juristbyråer) för ansökningar. Konsulterna tolkar i sin tur kraven från FI och aktuellt regelverk, och tillhåller egna mallar som enligt bolagen i värsta fall leder till antingen ofullständiga eller onödigt omfattande ansökningar. För bolagen blir det en extra utmaning med kompletteringar till ansökan och onödigt lång ansökningstid.

Vissa internationellt orienterade bolag säger sig överväga att söka tillstånd i ett annat land vars tillsynsmyndighet upplevs ha större förståelse för innovation och för fintech. I förlängningen skulle detta kunna innebära att innovationsföretag lämnar Sverige.

Bolagen efterfrågar en transparent process från att det tanken väcks om en ny verksamhet eller tjänst, då man vill ha möjlighet att kunna ta del av information på FI:s webbplats som är relevant för den situation bolaget befinner sig i, till att en ansökan om tillstånd lämnas in. De vill kunna använda sig av ansökningsmallar där det finns checklistor för efterfrågad information. Dokument i form av vanliga frågor och svar (FAQ) på FI:s webbplats är ett annat önskemål. Bolagen vill få en möjlighet att tidigt ”bolla” tankar med FI genom till exempel ett kort möte för att orientera sig om vilka regelverk de bör titta i. De efter-

frågar också möjlighet till ett möte med FI strax innan ansökan ska lämnas in för att säkerställa att alla nödvändiga delar finns med för att slippa senare förelägganden om kompletteringar, allt för att ansökningarna snabbt ska kunna bli kompletta. Bolagen efterfrågar också öppna informationstillfällen där FI presenterar regler och går igenom tillståndsprocessen.

Under handläggningen

Strax efter att en ansökan skickats in upplever bolagen att enkla missförstånd borde kunna klaras ut direkt för att minska onödigt arbete för båda parter och därmed en onödigt utdragen process.

Även om FI har riktigheter för handläggningen av tillståndsärenden uppger bolagen att det är svårt att veta hur lång tid prövningen av en ansökan kommer att ta. Kommunikationen under handläggningen är sparsam och förseningar kommuniceras inte tillräckligt tydligt. I detta sammanhang ska dock också nämnas att bolag som själva, utan ombud, har haft dialog med FI under tillståndsprocessen uppger sig uppleva FI:s personal som kunnig inom sitt område.

Bolagen efterfrågar också möjligheter att kunna följa ärendet elektroniskt, för att tydligt se hur det går i ärendet samt vad som kommer hända framöver. Om det inte går att ordna tekniskt vill de i varje fall få denna information från den som har hand om ärendet. De önskar tidiga besked om kompletteringar och inte först när den uppgivna tidsramen för ärendet håller på att gå ut. Bolagen vill även att förse- ningar och orsaken till dessa kommuniceras.

MOLNTJÄNSTER OCH TEKNIK

Den i särklass största enskilda utmaningen för innovationer uppgavs vara frågan om användning av molntjänster.¹³ Mindre bolag lyfter fram molntjänster som enda alternativet för deras verksamhet, medan större bolag ser det som ett attraktivt alternativ till att ha egna driftlösningar. Molntjänster innebär en skalbarhet av verksamheten som inte kan uppnås med egna it-funktioner.

Gemensamt för alla bolagen är att de på olika sätt uttrycker att de är osäkra på FI:s syn på molntjänster och att de på olika sätt har fått intrycket att FI inte tillåter användning av molntjänster. Bolagen önskar tydliga besked från FI och betonar att det är viktigt att FI förstår hur central den här frågan är för bolagen.

Beträffande teknik i övrigt så upplever branschen att FI inte riktigt hänger med i utvecklingen. Nya tekniska lösningar kan vara svåra att implementera då bolagen är osäkra på hur FI skulle göra sin tolkning ur ett regelperspektiv. För bolagen är det en utmaning om FI inte tar tydlig ställning i syn på ny teknik, som till exempel artificiell intelligens och blockkedjeteknik.¹⁴

¹³ Molntjänster innebär att exempelvis processorkraft, lagring och funktioner tillhandahålls av leverantörer som tjänster över internet. (Datainspektionen)

¹⁴ Blockkedjeteknik kan beskrivas som ett system för distribuerad databas, för dokumentation av transaktioner som alla deltagare i ett nätverk har tillgång till. Genom att dokumentationen samtidigt finns på multipla platser, att transaktioner måste verifieras för att registreras och att kryptografi används, är det mycket svårt för en enskild part att manipulera systemet.

En annan utmaning för bolagen är den relativt stora avsaknaden av standardisering. Bolagen uppger att standardisering skulle främja förmågan att tekniskt fungera och kommunicera mellan olika bolag.

Flera bolag lyfte fram att FI aktivt bör uppmuntra utvecklingen av tekniska lösningar som är säkra för konsumenter och som driver utvecklingen framåt. Även inom FI:s egen tillsyn, framför allt inom inrapportering, kan teknisk innovation bidra positivt till både FI:s och bolagens verksamheter genom att underlätta vid rapporteringen.

FI:s åtgärder

FI bedömer att en insats för utökad information och möjlighet till dialog om regler, processer och principer kommer att lösa huvuddelen av de utmaningar som bolagen uppger att de har i dag. FI inrättar därför ett innovationscenter samtidigt som FI arbetar vidare med flera av de förslag som bolagen framfört. Dessa åtgärder ryms inom den ram som FI som förvaltningsmyndighet måste röra sig inom genom att följa sitt uppdrag och de förvaltningsrättsliga principer som gäller i Sverige.

Bolagens behov kan sammanfattas i ett ord: information! Om bolagen har all information som finns att få om regelverk, processer och principer, skulle sannolikt huvuddelen av de utmaningar som bolagen säger sig uppleva idag kunna minskas.

Även om bolagen upplever utmaningar måste det samtidigt konstateras att innovationskraften i Sverige är stark. Många nya finansiella tjänster och företag har etablerats under de senaste åren. Det stabila välfärdssystemet och den väl fungerande offentliga sektorn har nämnts som två bidragande omständigheter. Den nationella finansiella regleringen och den riskbaserad tillsynsmetod som FI använder är också bidragande genom att inte vara detaljstyrande. I dessa avseenden är länder olika, även inom Europa. I viss mån har tillsynsmyndigheter i olika länder också olika uppdrag.

Som redogjorts för under avsnittet FI och finansiell tillsyn (sid 6) är FI:s uppdrag att verka för en stabil och väl fungerande finansiell marknad som präglas av högt förtroende och som tillgodoser hushållens och företagets behov av finansiella tjänster, och samtidigt ger ett högt skydd för konsumenter. FI ska också motverka obalanser på kreditmarknaden som kan påverka såväl finansiell stabilitet som konsumentskyddet negativt och, framför allt, skapa makroekonomiska problem. Det har också nämnts att även om det inte uttryckligen framgår av uppdraget så är den rimliga utgångspunkten att finansiell reglering och tillsyn inte ska utgöra ett hinder för utveckling och innovation på det finansiella området, detta förutsatt att de grundläggande målen om stabilitet och gott konsumentskydd inte åsidosätts.

Vid sidan av FI:s specifika roll och uppdrag, finns ett antal mål och restriktioner som gäller alla myndigheter och som givetvis också måste beaktas. Av särskilt intresse i detta sammanhang är objektivitetsprincipen, som säger att myndigheterna ska vara sakliga och opartiska i sin verksamhet. Principen innebär ett förbud för myndigheterna att vägledas av andra intressen än de som de är satta att tillgodose eller att grunda sina avgöranden med hänsyn till andra omständigheter än sådana som enligt tillämpliga författningar får beaktas vid prövningen av ett ärende eller vid faktiskt handlande, eller vid ren service.

Likabehandlingsprincipen inbegrips i objektivitetsprincipen, genom att kravet på respekt för allas likhet inför lagen följer av kravet på

saklighet och opartiskhet. Likabehandlingsprincipen innebär krav på att lika fall ska behandlas lika, och att obefogad särbehandling inte får förekomma.

De åtgärder som FI vidtar i form av särskilda insatser måste hålla sig inom alla dessa ramar, om inte myndighetens uppdrag ändras.

Generella åtgärder som vidtas inom ramen för FI:s uppdrag utgör en normal del av utvecklingen av verksamheten hos myndigheten.

INSATSER FÖR ÖKAD INFORMATION OCH VÄGLEDNING

FI svarar redan i dag på frågor från bolag och bjuder in bolag till möten för att diskutera till exempel hur nya tjänster förhåller sig till det finansiella regelverket. Det är därför bekymmersamt att myndigheten trots det upplevs som svår att få information från och att föra en dialog med. Det gynnar inte heller skyddet för konsumenterna om bolagen upplever osäkerhet.

Man kan tänka sig olika former av åtgärder för att höja dagens nivå på information och dialog, allt från en generell höjning av kommunikationsnivån för alla, till en riktad höjning. Den förra är att föredra över tid eftersom det skapar större oberoende i organisationen, men det kräver samtidigt längre tid för anpassning.

I myndighetens strategidokument – Finansinspektionen fram till 2020¹⁵ – ligger redan att myndigheten ska bli mer kommunikativ. En grundtanke med strategin är att en mer insatt finansiell marknad har bättre förutsättning att leverera bättre tjänster till konsumenterna.

Med en riktad höjning av kommunikationsnivån kan resultat åstadkommas på kortare tid. Innovationskraften är hög hos företag på den svenska marknaden, vilket är positivt. För att inte bromsa denna kraft, med risk att den finner andra vägar som inte gynnar den svenska finansiella marknaden, är det lämpligt att FI vidtar åtgärder som redan på kort sikt medför förbättringar i kommunikationen. För att bli hanterbar bör denna riktade insats avgränsas till information och vägledning i frågor när regelverk och praxis är oklara i förhållande till innovationer.

Ett innovationscenter inrättas

FI avser att under första kvartalet 2018 inrätta en kontaktpunkt för att möta bolagens behov av information och aktiv dialog kring upplevda oklarheter i regelverken i samband med innovationer.

I kontaktpunkten, som sannolikt kommer att benämnas innovationscenter, kommer FI att samla erfaren kompetens från myndigheten.

Genom att frigöra kvalificerade resurser till en insats för information och dialog med företag, kan FI möta bolagens behov av information om regler, processer och principer på det finansiella området.

Denna åtgärd syftar i grunden till att skapa en mer effektiv och väl fungerande finansmarknad som ger större kundnytta och ett bättre konsumentskydd genom att företagen får bättre förutsättningar för

15 \\fi.se\Gemensam\Komm_Gemensam\Brunnen\Temp\FI_strategi_2020.pdf

innovation. Genom bättre tillgång till information och dialog bedömer FI att tiden från idé om en innovation till dess att den kan lanseras på marknaden kan minskas.

Innovationscentret ska utgöra den naturliga första kontaktpunkten hos FI för bolag som är osäkra på regler, processer och principer på finansmarknaden i samband med innovationer. Centret ska också arrangera seminarier och informationstillfällen, samt FI:s deltagande i externa arrangemang kring innovation på finansmarknaden. Den centrala roll som innovationscentret kommer att få när det gäller innovationer på marknaden, ger centret också förutsättningar för en tydlig dialog inom FI om de utmaningar som bolagen på finansmarknaden upp-lever.

Detta gör FI:s innovationscenter

Dialog

Innovationscentret är en tillgänglig kontaktpunkt för bolag som möjliggör enklare dialog med FI. Funktionen nås per telefon, epost och i fysiska möten. Centret tillhandahåller information och vägledning, till exempel om test av innovationer.

Information

Innovationscentret arbetar för att anpassa information till målgruppen. Det kan till exempel gälla information på FI:s webbplats, eller andra digitala kanaler. Centret deltar i och arrangerar seminarier och föreläsningar.

Samordning

Innovationscentret är en katalysator i den interna diskussionen inom myndigheten kring innovationer. Detta höjer myndighetens kunskap om nya innovativa tjänster, vilket bidrar till tillsynsverksamheten och ett ytterligare stärkt konsument-skydd. Centret samordnar också samtal med svenska och utländska myndigheter kring innovationer.

Innovationscentret kommer utgöras av ett antal erfarna medarbetare från FI:s olika områden.

Åtgärden kommer att kunna ge FI bättre förutsättningar att följa utvecklingen på den finansiella marknaden i och med att myndigheten blir en naturlig diskussionspart när regelverk och FI:s processer upplevs som otydliga i ljuset av en innovation. Det bidrar också till en bättre tillsynsverksamhet och ett ytterligare stärkt konsumentskydd.

Även om det är svårt att idag uppskatta marknads fulla behov av mer information och vägledning gör FI bedömningen att behovet av att inrätta ett innovationscenter är stort. Initialt kommer myndigheten att använda anslagssparande för att omgäende inrätta och påbörja en uppbyggnad av centret. På sikt och med en högre ambitionsnivå, är FI:s bedömning att anslaget behöver höjas, vilket FI avser återkomma till i budgetunderlaget för 2019-2021.

FI har också övervägt om innovationscentret även skulle kunna arbeta med olika former av stöd till bolag. Det kan till exempel handla om rådgivning eller driva marknadsutveckling. Sådana åtgärder är mer

åt en främjande roll, än att myndigheten inte ska utgöra ett hinder för utveckling och innovation. En sådan ansats kräver andra resursinsatser än det som beräknats inom ramen för det center som kommer att inrättas efter årsskiftet. Det skulle också kräva att myndighetens uppdrag förtydligas så att det klarare framgår att FI:s mål är att främja teknisk utveckling eller innovation. Innovationscentret ska därför inte att arbeta med stöd i detta avseende.

Molntjänster, ökad information och effektivare tillståndsprocess

Den största enskilda utmaningen som bolagen förde fram under de öppna mötena var frågan om användning av molntjänster. De sade sig vara osäkra på FI:s syn på sådana tjänster. FI ser inte någon principiell anledning till varför finansiella företag inte skulle kunna använda molntjänster hos externa leverantörer. Europeiska bankmyndigheten kommer inom kort att publicera EU-gemensamma riktlinjer om molntjänster. FI har deltagit i det arbetet och planerar att återkomma med ytterligare vägledning med hänvisning till dessa riktlinjer.

Under de öppna möten som genomfördes med bolag i finansbranschen framkom många bra förslag på generella åtgärder som FI kan vidta och som kan bidra till förbättringar för alla företag. Sådana åtgärder gynnar även bolag som arbetar med innovationer. Det handlar bland annat om mallar för tillståndsansökningar, dokument på FI:s hemsida med vanliga frågor och svar, och en förenklad digital ansökningsprocess. FI kommer att arbeta vidare med dessa förslag, med inrättande av innovationscentret som en katalysator för arbetet.

Övriga vidtagna åtgärder

En dialog mellan myndigheter – både nationella myndigheter och mellan tillsynsmyndigheter i de nordiska länderna – har initierats. Initialt har syftet med detta initiativ varit att utbyta lägesrapporter om arbetet med innovationsfrågor hos respektive myndighet och sondera intresset för en fortsatt dialog. Tanken är att en sådan dialog kan underlätta det fortsatta arbetet för att hantera frågor som uppkommer i samband med innovationer på finansmarknaden. Som ett nästa steg avser FI att bjuda in myndigheter för att diskutera hur myndigheterna kan samarbeta i innovationsfrågor och för att underlätta innovationsverksamhet.

Övervägande av ytterligare åtgärder

Flera länder har etablerat en möjlighet för bolag att testa innovationer på marknaden under tillsynsmyndighetens tillsyn. Detta kallas ofta för regulatorisk sandlåda. FI anser dock att konceptet väcker fler frågor än det besvarar. FI konstaterar samtidigt att det har bedrivits innovationsverksamhet på den finansiella marknaden i alla tider och att innovationskraften redan är stark i Sverige. Genom det innovationscenter som FI avser att inrätta bedömer FI att bolagens osäkerheter om regler, processer och principer kring innovationer på det finansiella området kan hanteras. FI föreslår därför i dagsläget inte att det införs någon regulatorisk sandlåda.

REGULATORISK SANDLÅDA

Vid de öppna mötena framförde etablerade större finansiella aktörer och riskkapitalbolag uppfattningen att det finns behov av en så kallad regulatorisk sandlåda. Av uppdraget från regeringen framgår också att FI ska överväga om det är lämpligt med en sådan facilitet i Sverige.

Några tillsynsmyndigheter, både i Europa och i andra delar av världen, har infört denna form av facilitet för att underlätta för innovationer att nå marknaden. På engelska kallas detta koncept ofta *regulatory sandbox* (sv. regulatorisk sandlåda). Däremot finns det ingen vedertagen definition. Det visar inte minst de möten FI har haft med tillsynsmyndigheterna i Norden, Storbritannien och Nederländerna. Det en myndighet benämner regulatorisk sandlåda kan av en annan myndighet benämnas ”innovation hub” etc. Gemensamt för samtliga är emellertid ambitionen att undanröja onödiga hinder för finansiella innovationer att nå marknaden, under förutsättning att det bedöms vara till nytta för konsumenterna och inte innebär risker för stabiliteten i det finansiella systemet och för konsumenterna.

Medlen och formerna för att uppnå detta varierar mellan olika länder. Storbritannien öppnade sin regulatoriska sandlåda i juni 2016 och Nederländerna i januari 2017.¹⁶ Finanstilsynet i Danmark har fått i uppdrag att införa en regulatorisk sandlåda, men formen för denna är ännu inte fastställd. Regulatoriska sandlådor tillhandahålls också i till exempel Singapore, Australien och Japan. Litauen har genomfört ett offentligt samråd om en eventuell regulatorisk sandlåda. Nämnas ska också att vissa tillsynsmyndigheter uttryckligen ställt sig skeptiska till detta koncept, exempelvis tyska BaFin.¹⁷

Att tillhandahålla en regulatorisk sandlåda ska inte ses som en isolerad företeelse för att bidra till utveckling, utan måste ses i ljuset av de större projekt som myndigheterna driver för att hantera innovation.

¹⁶ De regulatoriska sandlådorna i Storbritannien och Nederländerna beskrivs i bilagan Regulatoriska sandlådor.

¹⁷ https://www.bafin.de/SharedDocs/Veroeffentlichungen/DE/Reden/re_170926_Hachenburg_p.html

En regulatorisk sandlåda innebär i korthet en frizon för bolag att under skarpa villkor och tillsyn av tillsynsmyndigheten testa innovationer på marknaden, på autentiska kunder. Själva konceptet för med sig några grundläggande frågor för en tillsynsmyndighet: Är det lämpligt att som tillsynsmyndighet gynna någon framför andra? Hur säkerställs förtroendet för myndigheten? Och hur ska intressekonflikter hanteras hos myndigheten? Någon behöver välja vilka som får och inte får delta i den regulatoriska sandlådan. Allmänheten förväntar sig att myndigheten inte utsätter konsumenter för risker. Någon behöver ge bolagen instruktioner för att risker i verksamheten ska hållas på kontrollerad nivå samtidigt som någon behöver utöva tillsyn över testverksamheten. Eftersom innovationsverksamhet inte är något nytt utan alltid har förekommit på finansmarknaden, kan man också fråga sig om det faktum att en myndighet administrerar en regulatorisk sandlåda kan innebära att själva sandlådan påverkar konkurrensen på marknaden. Är den aktör som inte får tillstånd för att testa sin aktivitet i den regulatoriska sandlådan förhindrad att testa på egen hand?

FRÅGAN OM EN SVENSK REGULATORISK SANDLÅDA

Frågan om en svensk regulatorisk sandlåda vore lämplig eller inte är inte enkel att besvara. Så här har FI resonerat.

De motiv som förs fram för en regulatorisk sandlåda är att en sådan facilitet skulle minska tröskelnivån för bolagen att ta fram nya tjänster och produkter. Den skulle också ge investerare bättre underlag för att våga skjuta till kapital innan full lansering.

Inget land inom EU har regulatoriska sandlådor utan att bolagen först måste ansöka om någon form av tillstånd. En regulatorisk sandlåda handlar alltså inte om att tillåta testverksamheter på marknaden utan att först uppfylla vissa regler. I Storbritannien utlovas en snabb process för att få ett begränsat tillstånd, under förutsättning att bolaget uppfyller vissa grundkrav.

FI instämmer i att en förutsättning för att tillhandahålla tillståndspliktiga tjänster är att verksamheten uppfyller vissa grundkriterier för att inte riskera att skada förtroendet för marknaden eller konsumenterna. Detta behov gäller också för att testa tillståndspliktiga verksamheter i begränsad skala.

Vissa regelverk har höga inträdesbarriärer för att ett bolag ska kunna få tillstånd. Det gäller till exempel regelverken för värdepappersrörelse, försäkringsrörelse, bank- och finansieringsrörelse och verksamheter som börs- och marknadsplats för finansiella instrument. Regelverken som styr dessa verksamheter är djupt förankrade i EU-rätten. Möjligheterna till individuella anpassningar för att kunna beviljas tillstånd på enklare grunder enligt dessa regelverk bedömer FI som mycket små.

Lagstiftaren skulle kunna ge FI mandat att besluta om undantag från regler. Ett sådant mandat skulle i huvudsak endast kunna gälla rent nationella bestämmelser för att inte riskera att snedvrider konkurrensen på den europeiska finansiella marknaden. Financial Conduct Authority i Storbritannien har denna möjlighet när det gäller sådana regler som myndigheten själv har beslutat om. Sverige har dock relativt få rent nationella bestämmelser som skulle kunna komma ifråga för ett sådant

mandat, och än färre bestämmelser som FI helt självständigt har beslutat om. FI är samtidigt tveksam till hur sådana beslut om undantag från regler skulle bedömas i ett konkurrensrättsligt hänseende eftersom de skapar olikheter mellan bolag som har medgetts undantag och bolag som inte har det på samma marknad.

Även om EU-rätten och ett mandat att undanta bolag från att tillämpa nationella regler är problemetiska i sig, finns det redan i dag tillstånds- eller registeringspliktiga verksamheter där inträdeskraven är lägre och regelbördan mindre. Sådana regler kan vara lämpliga under en etableringsfas. Till exempel gäller detta betaltjänstverksamhet och verksamhet med kreditgivning som inte har samband med bolånekrediter.¹⁸ Genom information och vägledning kan bolag uppmärksammas på sådana alternativ till de större regelverken utan att en regulatorisk sandlåda behöver inrättas.

Under testet i den regulatoriska sandlådan ställs anpassade krav på den verksamhet som testas. Anpassningsgraden beror på de regler som styr verksamheten och de befogenheter som tillsynsmyndigheten har fått. Under testperioden genomför tillsynsmyndigheten en intensifierad tillsyn av verksamheten.

Som nämnts har innovationsverksamhet alltid bedrivits på den finansiella marknaden och FI:s bedömning är att regelverken också medger att bolagen testar innovationer under kontrollerade former. En riskbaserad tillsyn är också en grundpelare för att inte motverka innovation, genom att den ger bolagen utrymme att agera självständigt så länge som stabiliteten och konsumentskyddet inte hotar att åsidosättas.

De hinder som bolagen upplever, och som leder till osäkerhet, grundar sig i att information om regelverk och tillståndsprocesser uppfattas som svårtillgänglig. Här kan FI bli tydligare och informera till exempel om hur myndigheten ser på tester av innovationer. Under första kvartalet 2018 inför FI ett innovationscenter, som ett led i en riktad insats för information och vägledning. Tanken är att detta ska bilda avstamp för en utveckling mot att bolagen får en säkrare bild av den regulatoriska miljön. FI bedömer att en sådan ansats, tillsammans med andra insatser för tydligare information och enklare tillståndsprocesser, är viktigare än en regulatorisk sandlåda.

Det kan till och med bli så att införande av en regulatorisk sandlåda som faciliteras av tillsynsmyndigheten, kan uppfattas som att testning av innovationer inte kan göras utanför den regulatoriska sandlådan. FI:s kapacitet att facilitera tester kommer alltid ha en begränsning. Detta skulle kunna hämma innovationskraften. Genom att stödja innovation med information och vägledning i dialog riskerar man inte denna effekt. Den osäkerhet som bolagen uppger sig ha och som bromsar innovationsförmågan bör därmed kunna hanteras.

Om man ändå tänker tanken att en regulatorisk sandlåda är lämplig att införa, därför att den fyller andra syften än det som informations- och vägledningsinsatser kan göra, så finns det ett antal frågor som först behöver besvaras.

¹⁸ Lagen (2010:751) om betaltjänster, se t ex 2 kap. 3 § om undantag från tillståndsplikt och lagen (2014:275) om viss verksamhet med konsumentkrediter.

Ovan har nämnts att en regulatorisk sandlåda under FI:s ansvar kan innebära att FI aktivt påverka konkurrensen på marknaden. FI har i dag inget uttalat uppdrag att främja konkurrens. Även om ett sådant uppdrag skulle kunna tolkas in i uppdraget att tillse att den finansiella marknaden är väl fungerande, så är det tveksamt om det är FI:s uppdrag att medverka vid test av innovationer som kan utmana andra etablerade aktörer på marknaden. Även en sådan omständighet som att upprätta en regulatorisk sandlåda kan verka hämmande på konkurrensen på marknaden, om bolag uppfattar det som att de inte kan testa verksamheter utanför sandlådan.

Innovationsföretagen i FI:s undersökning har inte själva efterfrågat en regulatorisk sandlåda. De efterlyser bättre information och vägledning från myndigheten. En regulatorisk sandlåda tar inte primärt hand om det behovet. Man måste därför ställa sig frågan om vilka bolag som en regulatorisk sandlåda gör reell nytta för. Onekligen får etablerade finansiella bolag som formellt vill kunna hålla en armlängds avstånd från sin testverksamhet nytta av en regulatorisk sandlåda. FI anser dock att det mycket väl går att testa innovationer på marknaden utan större risk redan i dag, bara det görs under kontrollerade och för kunderna riskfria former. Genom information och dialog med bolagen kan FI ge vägledning för sådana test, utan att en formell regulatorisk sandlåda behöver inrättas.

En ytterligare fråga är hur urvalsprocessen ska se ut för att få testa en innovation i den regulatoriska sandlådan? Som myndighet måste FI förhålla sig objektiv och opartisk. Det skulle förvisso kunna införas objektiva kriterier för att bli godkänd för test i en regulatorisk sandlåda, men testverksamhet kräver samtidigt resurser hos tillsynsmyndigheten. Objektiva kriterier behöver därför vara konstruerade på ett sätt så att myndighetens ordinarie tillsynsuppdrag inte riskerar att sättas åsido, samtidigt som resursbegränsningar inte får motverka innovation.

Det kan vara lockande att införa en svensk regulatoriska sandlåda, men sammantaget väcker tanken om en sådan mer frågor än den ger svar. FI bedömer att den insats som FI avser att genomföra för bättre information och vägledning har större potential att lyckas än att införa en regulatorisk sandlåda. Genom ett innovationscenter skapas ett forum för dialog, inte bara för bolag som är osäkra om regler, processer och principer, utan också för bolag som planerar att testa nya tjänster. Det finns inga skyldigheter för FI att ingripa om en konstaterad regelöverträdelse är ringa eller ursäktlig och bolaget åtgärdar bristen. Bolagens behov av stöd och vägledning för att testa innovationer går därmed att uppfylla utan att inrätta en facilitet med etiketten regulatorisk sandlåda.

Innovationskraften är stark i Sverige och FI bedömer att det inte medför någon reell negativ konsekvens av att avstå från att inrätta en regulatorisk sandlåda i Sverige i dagsläget. Därmed saknas också behov att ta ställning till eventuella regelförändringar.

Bilaga - Öppna samtal, metodbeskrivning

UPPGIFTEN

Av regeringsuppdraget framgår att FI skulle kartlägga de hinder som bolagen upplever och sedan vidta eller föreslå lösningar för att hantera dessa.

En viktig utgångspunkt för FI var att få bolagens reella åsikter. Eftersom FI är tillsynsmyndighet så kan det stå i konflikt med bolagens vilja att öppet bidra med sin syn. Normalt när FI inhämtar uppgifter från branschen, så görs det via branschföreningar eller enkäter.

De förutsättningar som ställdes upp i det här sammanhanget gick därför ut på att se till att alla deltagande bolag skulle kunna delge synpunkter samtidigt som de kände sig säkra och upplevde att de hade möjlighet att framföra sina åsikter utan risk för motaktioner från FI. Metoden skulle erbjuda anonymisering och säkerställa kvaliteten på de uppgifter som framkom.

LÖSNINGEN

Tillsammans med Vinnova och en konsultfirma (Transformator Design AB) som anlätades av dem, utarbetades en metod för att möta de utmaningar som låg i uppgiften. Metoden gick ut på att försöka skapa en trygg miljö där bolagen kunde lyfta upp de hinder de hade upplevt i samband med finansiell reglering och FI. Metoden skulle säkra kvaliteten på de uppgifter som kom fram, samtidigt som det skulle vara enkelt att inhämta åsikter från upp till 100 bolag i en hanterbar form.

Två mötestillfällen arrangerades för bolag med någon form av tillstånd från FI idag, ett mötestillfälle var för bolag utan tillstånd och ett tillfälle var öppet för alla. Varje mötestillfälle hade en total kapacitet på 25 deltagare. Som högst medverkande 23 personer vid ett och samma möte.

I inbjudan kallades mötet för ”rundabordsamtal” men i realiteten handlade det mer om en form som kunde likna en workshop bolagen mellan. Inför samtalen skickades två förberedande frågor ut till de anmälda bolagen:

- Vilka situationer och händelser/aktiviteter i relation till tillståndsgivning och regleringar har varit viktiga för att etablera en fintechtjänst? Varför?
- Vilka utmaningar och frågor har dykt upp inom till exempel tillstånd, tillsyn och regelverk och knutet till dessa händelser/aktiviteter?

Varje möte var 3 timmar långt och deltagarna blev indelade i grupper om 4–5 bolag, oftast av liknande typ. I varje grupp deltog även en bordsvärd från Vinnova och ofta även en representant från FI. Deras uppgift var att var att förklara metoden samt påminna om inriktningen för övningen.

Processen för mötena var en semi-strukturerad mappningsövning där representanterna skulle lyfta fram de hinder de upplevde samt vid vilket skede under innovationsprocessen de stött på dessa hinder. Deltagarna diskuterade sedan med övriga i gruppen innan de senare beskrev om och i så fall hur de hade kommit runt dessa hinder. Mötena avslutades med att varje grupp sammanställde informationen runt bordet och presenterade de huvudsakliga hinder gruppen hade enats kring för övriga grupper.

Det textmaterial som varje deltagare och gruppen skapade under mötet gjordes anonymt på mindre papperslappar (notislappar) som sattes upp på en anslags-
tavla för varje grupp. Detta gjorde att deltagarna kunde känna sig säkra och

anonyma samtidigt som materialet blev bestående utan att peka på ett enskilt bolag.

PRAKTISKT GENOMFÖRANDE

Mötena inleddes med välkomnande från Vinnova och FI samt en genomgång av regeringsuppdraget. (15 min)

Därpå följde en indelning i grupper av 4–5 deltagare, följt av en praktisk introduktion till arbetsmetoden. (40 min)

Varje deltagare fick sedan skriva ner de hinder de hade upplevt inom sitt bolag på lappar (notislappar), samt vid vilka händelser dessa hade uppstått. (20 min)

Varje deltagare presenterade deras hinder och händelser för de andra bolagen i gruppen. Detta moment resulterade ofta i en intressant och givande diskussion mellan bolagen då igenkänningsfaktorn ofta var hög. (40 min)

Varje deltagare fick sedan skriva ner hur de hade gått runt eller kommit över de hinder de redogjort för, och därefter redovisa inom gruppen med påföljande diskussion. (20 min)

Avslutningsvis skulle gruppen lyfta fram de viktigaste hindren som hade diskuterats kring bordet och redovisa dessa för de andra grupperna innan övningen avslutades. (40 min)

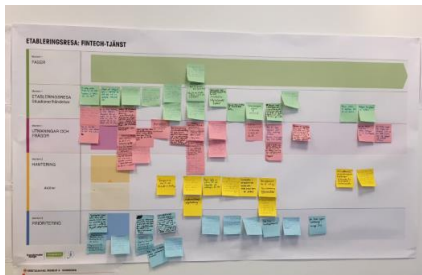
Samtliga fyra dagar följde samma struktur och arbetsmetod. Deltagarna var i huvudsak personer från senior ledning eller den verkställande direktören i bolaget.

BEDÖMNING AV METODEN

FI bedömer att metoden var en effektiv form för att hämta in åsikter och få återkoppling från branschen. Utöver den metod som FI valde övervägdes traditionella samtal med branschföreningarna eller enkäter till bolagen. FI:s slutsats är att den undersökningsform som FI valde gav utrymme för en diskussion och samspel mellan olika bolag som inte hade kunnat uppnås med de alternativa formerna.

Små och stora bolag fick samma möjlighet att framföra sina upplevelser och synpunkter vilka sedan blev dokumenterade på ett sätt som gav anonymitet åt uppgifterna. För FI var det viktigt att bolagen gavs möjlighet att vara så ärliga som möjligt om sina upplevelser. Detta resulterade också i att FI fick en bred palett av återkoppling, vilket har varit mycket värdefullt i det efterföljande arbetet att bedöma vad myndigheten kan göra för att bidra till ett positivt klimat för innovation på finansmarknaden.

Vinnova genomförde också en enkät bland deltagarna efter mötena. I enkäten ställdes ett antal frågor om deras syn på FI och de möten som genomförts. Av enkätsvaren framkommer att bolagen övergripande upplevde mötena som mycket positiva, likaså den metod som valdes. Många bolag gick även så långt som att uppge att denna övning hade ändrat deras syn på FI i positiv riktning.

DELTAGARFÖRTECKNING

12 Juni	13 Juni	16 juni	19 Juni
AMF Pension	Advisa Ab	2elev8 it ab	Capco
Avanza	Alecta	421	Deloitte AB
Captor Investment Management AB	Avida Finans	City Network	Enigio Time AB
ClearOn AB	Betalo AB	Dreams	EY Law AB
Europeiska ERV	Bliwa	E24 Finance AB (publ)	Ginnungagap AB
Handelsbanken	Collector Bank AB	Europay Sweden Visa Sweden	Goobit AB
Landshypotek Bank	Danske Bank	GRC Watch	IBM
Lysa	Insurance Simplified Europa AB	Instantor AB	Inkassogram
Länsförsäkringar Gruppliv	iZettle AB	MokanTech AB	Itello AB
Nord Fondkommission	KLARNA	NFT Ventures	Kameo svensk Filial
Northmill AB	Kreditbörsen Sverige AB	Norbloc	Kidbrooke Advisory
Monark Finans AB (tid. 24Money Payments AB)	Nasdaq	NOWONOMICS	Lendify AB
Optise AB	Nordea	Omeo Financial Consulting	MAQS Advokatbyrå
Skandiabanken	Pepins	Primepilot AB	Mastercard
Sparplatsen	Savelend Sweden AB	Påmind AB	Movestic Liv och Pension
SPP Pension och Försäkring	SBAB	Småspararguiden	Näktergal Financial Technology
Stabelo 2 AB	Sparlån Sverige AB	Tessin Nordic AB	PEI Development AB
Svea Ekonomi AB	Swedbank	Trapets AB	PwC
Tieless/Stellum	Söderberg & Partners	Wrapp	Sawance AB
Tink AB	Telia Finance	Ett bolag under bildande	stoEr
Trustly Group Ab	Toborrow		TriOptima AB
Trygg-Hansa	Waizer AB		
	Änke- och Pupillkassan		

Bilaga - Regulatoriska sandlådor

STORBRITANNIEN

Tillsynsmyndigheten i Storbritannien, Financial Conduct Authority (FCA), beskriver sin regulatoriska sandlåda som:

”... a ‘safe space’ in which businesses can test innovative products, services, business models and delivery mechanisms in a live environment while ensuring that consumers are appropriately protected.”¹⁹

Testmiljön är till för bolag som redan har tillstånd hos FCA och för bolag som skulle kunna beviljas tillstånd, som vill testa en produkt eller tjänst som inte med lätthet kan passas in i det befintliga regelverket.

Det ställs fyra krav för att godkännas för sandlådeverksamhet:

- Tjänsten/produkten ska ha en innovationshöjd som innebär att det inte redan finns liknande produkter/tjänster på marknaden.
- Innovationen ska medföra en ökad nytta för konsumenter, antingen direkt eller indirekt genom ökad konkurrens.
- Det ska finnas behov för test. Det kan handla om att det är svårt att passa in innovationen i det befintliga regelverket och att det därmed är svårt att komma in på marknaden, eller att en fullständig ansökan om tillstånd är för kostsam och svår för att bara testa innovationen.
- Bolaget måste vara redo för att testa innovationen. Det ska bland annat finnas en testplan, resurser, riskbedömningar, åtgärder för konsumentskydd och en plan för hur försöket kan avslutas om det inte fungerar.

För verksamheten i sandlådan har FCA ett antal verktyg:

- FCA har möjlighet att ge begränsade tillstånd för verksamheter som inte ytterst styrs av EU-rätten. All verksamhet som är tillståndspliktig enligt EU-rätten eller nationell rätt fordrar även tillstånd för att få drivas i sandlådan. Några undantag från EU-rättens krav på tillstånd kan inte göras. Bolag som ännu inte har tillstånd kan få en anpassad tillståndsprocess som resulterar i ett begränsat tillstånd när det gäller till exempel antal kunder och volymer under en begränsad tid, om det gäller rent nationell reglering.
- FCA kan lämna individuella råd om hur regler för den specifika verksamheten ska tillämpas. Så länge företaget agerar i enlighet med FCA:s anvisningar löper det ingen risk för ingripanden från FCA:s sida. Detta är i första hand anpassat för företag som redan har tillstånd men som vill testa en ny produkt eller tjänst.
- FCA kan ge lättnader för bolag när det gäller regler som FCA själv har gett ut, alltså inte EU-rätt eller nationell lag. Ett företag som vill testa en finansiell lösning i sex månader behöver till exempel bara upprätta en verksamhetsplan och ha finansiering som sträcker sig över tiden.

¹⁹ Källa: <https://www.fca.org.uk/news/press-releases/financial-conduct-authority-unveils-successful-sandbox-firms-second-anniversary>

- FCA har också en möjlighet att utfärda intyg om icke-ingripande, vilket i princip är ett löfte från myndigheten att inte ingripa vid oförutsedda överträdelser. Så här långt har FCA inte utfärdat något sådant intyg.

Samtliga företag som driver verksamhet i sandlådan står under en intensifierad tillsyn under testperioden. FCA styr verksamheten aktivt genom informella direktiv. Myndigheten ställer också krav på att bolaget informerar sina kunder och intressenter om att verksamheten drivs under en testperiod. Andra krav är att bolaget har en plan för att avveckla försöket på ett organiserat sätt, back-up system etc. Det ska samtidigt noteras att FCA har ett uttalat uppdrag att hantera konkurrensrättsliga frågor.

I oktober 2017 publicerade FCA en rapport om de erfarenheter man har haft av sandlådan under dess första verksamhetsår.²⁰ FCA framhåller att sandlådan fått en betydelse som läroprocess för myndigheten. Genom att följa hur test utvecklas upptäcker myndigheten hinder för innovation. Sandlådan fångar inte in alla utmaningar som ett bolag ställs inför, men den ger bland annat bolagen tillgång till regelexpertis, vilket har förkortat tiden och minskat kostnaderna innan en innovation når marknaden. Sandlådan, som är FCA:s egen skapelse, beskrivs som framgångsrik i rapporten. 16 av de 24 ansökningar som godkändes för den första testomgången fortsatte att utvecklas efter testet. Finansiering genom riskkapital uppges också ha underlättats av att FCA ger ett bolag tillstånd för testverksamhet. En erfarenhet är att det dock är svårt att testa vissa affärsmodeller i liten skala eftersom grundkraven för tillstånd är höga. Som exempel nämns bolag utan tidigare tillstånd som vill testa nya försäkringsprodukter och nya marknadsplatser. Regelverken är EU-baserade och FCA kan inte ge lättnader från kraven.

NEDERLÄNDERNA

Tillsynsmyndigheterna AFM (conduct) och DNB (prudential) har etablerat en gemensam regulatorisk sandlåda som i korthet beskrivs enligt följande:

”The core premise of the regulatory sandbox is that supervisors will focus on the real purpose of policies, rules and regulations when assessing innovative products, services or business models. And if these purposes are met, they will use the scope offered by the law to provide a bespoke solution.”

Testmiljön är till för företag som redan har tillstånd och som vill testa en innovativ produkt eller tjänst som inte med lätthet kan passas in i det befintliga regelverket. Ett företag som inte kan leva upp till specifika regler eller policyer inför lanseringen av en produkt eller tjänst men har alternativa lösningar på hur de aktuella reglerna eller policyerna kan uppfyllas, kan dra fördel av sandlådan. AFM eller DNB avgör om en regel ställer orimligt höga krav på företaget när det gäller innovationen och om en alternativ tillämpning av regelverket är möjlig.

Exempel: En innovativ fondförvaltare gör det möjligt för sina kunder att successivt öka värdet på sina fonder med stegvisa insättningar, samtidigt som förvaltaren successivt kartlägger kundernas ekonomi, kunskap och riskaptit. Om tillsynsmyndigheten anser att ett sådant förfarande är förenligt med lagens syfte, dvs. att företaget uppfyller sin omsorgsplikt, så behöver företaget inte tillämpa det förfarande som etablerats via praxis, dvs. skapa en fullständig investeringsprofil vid första mötet med kunden.

Den nederländska sandlådan begränsas ytterst av vilka regler ett företag vill tillämpa på ett alternativt sätt. Bindande regler såsom EU-förordningar och

²⁰ Regulatory sandbox lessons learned report, Financial Conduct Authority, October 2017.

nationell lagstiftning som genomför EU-rätten ger väldigt begränsat, om ens något, utrymme för alternativa tillämpningar. I första hand är det därför myndigheternas egna policyer och rekommendationer som ger ett visst manöverutrymme. Även riktlinjer från de europeiska tillsynsmyndigheterna, EBA, Esma och Eiopa, kan medge alternativa förfaranden för att leva upp till riktlinjernas syfte.

Finansinspektionen
Box 7821, 103 97 Stockholm
Besöksadress Brunnsgatan 3
Telefon +46 8 408 980 00
Fax +48 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se

www.fi.se